

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa A. M.
przeciwko W. Sp. z o.o. we W.
o odszkodowanie w związku z nieuzasadnionym rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 grudnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego we W.
z dnia 19 maja 2017 r., sygn. akt IX Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 maja 2017 r. Sąd Okręgowy we W. zmienił wyrok Sądu Rejonowego we W. z dnia 30 listopada 2016 r. w ten sposób, że zasądził od pozwanej W. Sp. z o.o. z siedzibą we W. na rzecz powoda A. M. kwotę 12.600 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12 sierpnia 2015 r. do dnia zapłaty oraz orzekł o kosztach procesu za obie instancje.

Pozwana zaskarżyła powyższy wyrok skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego: art. 52 § 2 k.p., przez błędne jego zastosowanie i wadliwą wykładnię, polegające na przyjęciu, że pracodawca naruszył ten przepis i rozwiązał umowę o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika po upływie miesięcznego terminu, od dnia kiedy to powziął informację o ciężkim naruszaniu przez powoda obowiązków pracowniczych. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie

co do istoty sprawy przez oddalenie apelacji w całości, ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a ponadto o orzeczenie o kosztach postępowania, w tym kosztach postępowania kasacyjnego.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na istotne zagadnienie prawne, potrzebę wykładni przepisów i oczywistą zasadność skargi. W ocenie skarżącej, istotne zagadnienie prawne polega na wskazaniu, kiedy rozpoczyna bieg miesięczny termin z art. 52 § 2 k.p., w tym sprecyzowanie, które z informacji uzyskanych przez pracodawcę skutkują rozpoczęciem biegu tego terminu. W sprawie pojawiła się również potrzeba wykładni przepisów prawa materialnego - art. 52 § 2 k.p., w celu usunięcia rozbieżności w orzecznictwie i udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy pracodawca przed podjęciem decyzji o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika zobligowany jest zweryfikować wykonanie obowiązków przez pracownika przez przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego, ustalić zakres i wagę naruszenia, stopień winy oraz naruszenie (lub zagrożenie) interesu pracodawcy i czy pracodawca zobowiązany jest zweryfikować zaistnienie tych przesłanek przed podjęciem decyzji o trybie rozwiązania umowy. Odpowiedzi wymaga też pytanie, czy istnieje określony w prawie termin, w którym pracodawca zobligowany jest - po uzyskaniu niezweryfikowanej wiedzy o naruszeniu obowiązków pracowniczych - dokonać sprawdzenia wagi naruszenia i jego oceny, czy jest określony termin, w jakim pracodawca winien zakończyć wszczęte postępowanie wyjaśniające, poprzedzające podjęcie decyzji o rozwiązaniu umowy o pracę z winy pracownika bez wypowiedzenia. Zdaniem skarżącej, skarga kasacyjna jest nadto oczywiście uzasadniona. Sąd Okręgowy wadliwie zastosował przepis prawa materialnego i dokonał błędnej jego wykładni. Przyjął bowiem, że w świetle art. 52 § 2 k.p. uzyskanie jakiegokolwiek informacji przez pracodawcę o wadach w robotach budowlanych nadzorowanych przez pracownika powinno rozpocząć bieg terminu z art. 52 § 2 k.p. Ugruntowane orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz doktryna stoją na stanowisku, że rozwiązanie umowy o pracę z winy pracownika bez okresu wypowiedzenia, po pierwsze, musi być poprzedzone postępowaniem wyjaśniającym i weryfikacją, czy faktycznie doszło do ciężkiego

naruszania podstawowych obowiązków pracowniczych, a po drugie, informacje uzasadniające rozwiązanie umowy o pracę ma uzyskać pracodawca. Miesięczny termin na rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika zaczyna biec dopiero wtedy, gdy pracodawca uzyskał wiarygodne informacje uzasadniające przekonanie, że pracownik dopuścił się ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające. W przypadku powołania jako podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istnienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią jure argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Samo zaś zagadnienie prawne, w formie pytania sformułowanego w taki sposób, by możliwe było rozstrzygnięcie stawianych przez skarżącego wątpliwości, musi w swej treści zawierać odwołanie do przepisu lub przepisów prawa, na tle których takie zagadnienie powstaje. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy

ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne”.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odwołuje się także do przesłanki, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., to jest potrzeby wykładni przepisów prawa. Zgodnie z dotychczasowym orzecnictwem Sądu Najwyższego, skarżący winien nie tylko określić, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów lub przedstawić rozbieżności w orzecnictwie sądów (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Ponadto konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, niepublikowane; z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, niepublikowane; z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43).

Co do przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia

21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżąca nie wykazała istnienia powołanych przez siebie przesłanek przedsądu.

Sąd Najwyższy zauważa przede wszystkim, że skarżąca łączy oczywistą zasadność skargi kasacyjnej z wystąpieniem istotnego zagadnienia prawnego. Tymczasem, już tylko z samej przedstawionej wyżej istoty ustawowych przesłanek przedsądu przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. wynika, że co do zasady nie mogą one występować jednocześnie. Jeżeli bowiem w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne, od którego rozstrzygnięcia zależy wydanie prawidłowego orzeczenia co do istoty sprawy, to z natury rzeczy ewentualny błąd orzeczniczy popełniony przez Sąd drugiej instancji nie może mieć charakteru oczywistego i podstawowego. Z kolei Skarga kasacyjna nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałoby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, że konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy w ramach sformułowanego w tej sprawie zagadnienia prawnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2011 r., II PK 247/10, LEX nr 1274964).

Niezależnie od powyższych stwierdzeń godzi się podkreślić, że w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca poprzestała na samym zadaniu pytań, nie przedstawiła natomiast argumentacji jurystycznej, za pomocą której wykazałby, iż przedstawione wątpliwości wskazują na istnienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego bądź potrzeby wykładni

przepisów. Zamiast generalnego nawiązania do treści powołanego przepisu i wykazania, na czym polegają trudności w dekodowaniu zawartej w nim normy prawnej, skarżąca stawiając pytania nawiązujące do szczegółów stanu faktycznego sprawy, w istocie zmierza do rozstrzygnięcia tylko tego konkretnego sporu.

Ponadto w kwestii ustalania początku biegu miesięcznego terminu z art. 52 § 2 k.p. istnieje bogate orzecznictwo sądowe, które przyjmuje, że termin ten rozpoczyna się od chwili, w której pracodawca uzyskał w dostatecznym stopniu wiarygodne informacje uzasadniające jego przekonanie, iż pracownik dopuścił się czynu nagannego w stopniu usprawiedliwiającym niezwłoczne rozwiązanie umowy o pracę (wyrok Sądu Najwyższego z 21 października 1999 r., I PKN 318/99, OSNAPIUS 2001 nr 5, poz. 155), czyli od zakończenia, podjętego niezwłocznie i sprawnie przeprowadzonego, wewnętrznego postępowania, sprawdzającego uzyskane przez pracodawcę wiadomości o niewłaściwym zachowaniu pracownika (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2016 r., II PK 37/15, LEX nr 2026396). Do oceny przekroczenia terminu z art. 52 § 2 k.p. odniósł się również szeroko Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 czerwca 2017 r., I PK 183/16, wskazując, że pracodawca musi mieć możliwość podjęcia racjonalnej decyzji. Dlatego w orzecznictwie prezentowane jest stanowisko, zgodnie z którym momentem uzyskania wiadomości o zachowaniu wyrządzającym szkodę jest data, w której pracodawca uzyskał wiadomość o faktach, z których - przy prawidłowym rozumowaniu - można i należy wyprowadzić wniosek, że szkoda jest wynikiem zawinionego działania lub zaniechania pracownika (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2002 r., I PKN 587/01, LEX nr 577448). Miarą sprawności postępowania sprawdzającego są konkretne okoliczności faktyczne, a przede wszystkim rodzaj materii podlegającej weryfikacji.

W przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy ustalił, że wiedzę na temat okoliczności uzasadniających rozwiązanie umowy pracodawca powziął nie później niż 8 maja 2015 r. W dniu tym bezpośredni przełożony powoda, jak również prezes zarządu pozwanej spółki M. T.-B., podpisała pismo wzywające wykonawcę do usunięcia wad w lokalu, które to usterki najemca zgłosił już w dniu 29 kwietnia 2015 r. W tym czasie pracodawca posiadał również wiedzę, kto nadzorował przedmiotową inwestycję i był odpowiedzialny za jej prawidłową realizację, a

postępowanie wyjaśniające wszczęto po prawie dwóch tygodniach od daty ujawnienia usterek. Oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia zostało natomiast złożone powodowi w dniu 12 czerwca 2015 r. (uzasadnienie wyroku s. 2).

Sąd odwoławczy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przedstawił zatem spójną argumentację, a dokonana ocena okoliczności faktycznych i związana z tym wykładnia art. 52 § 2 k.p. mieszczą się w granicach uznania sędziowskiego. Podnoszone przez pozwaną argumenty odnoszą się w istocie tylko do kwestii zastosowania tego przepisu w konkretnych okolicznościach faktycznych sprawy. W związku z powyższym chybiona jest też teza o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Wypada podkreślić, że w podstawach skargi nie podniesiono zarzutu obrazy prawa procesowego. Tymczasem w myśl art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Pod pretekstem kwalifikowanego naruszenia prawa materialnego nie można zmierzać do podważenia podstawy faktycznej rostrzygnięcia.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.